

Ücretli Çalışanlar Ve Enflasyon

— oktay-guvener · 07 Aralık 2024

Ülke ekonomimiz, 2025'e zorlu bir enflasyon sınavıyla giriyor. Enflasyon oranlarının yüksek seyri, hem asgari ücretliyi hem emekliyi hem de memuru derinden etkiliyor. Gelir artışlarının, temel tüketim mallarındaki fiyat yükselişlerinin çok gerisinde kalması, halkın alım gücünü hızla eritiyor. Bu haftaki yazımda güncel bir konuyu farklı bir bakış açısı ile ele almayı düşünüyorum. Asgari ücret, yılın başında %50'ye yakın bir zam oranıyla gündeme gelirken, bu artış yıl içerisinde gerçekleşen enflasyon tarafından aşındığı görülüyor. Ülkemizde ücretli çalışanların büyük çoğunluğu asgari ücret düzeyinde veya ona yakın maaş alıyor. Bu durum, asgari ücret artışlarının toplumsal ve ekonomik etkisini artırıyor. 2025 yılı başında, asgari ücretin 22 veya 23 bin civarına çıkarılması bekleniyor. Ancak, bu rakam bile şu anki ekonomik durumda bir ailenin geçimi için yeterli değil. Burada etkili olacak sendika ise gerçekten ciddi bir duruş sergiliyor mu? Yoksa maliyetler artacak diye işverenlerin baskısına boyun mu eğecek yakında göreceğiz? Emekliler için ise tablo daha karmaşık. Emekli maaşlarında en düşük seviyenin (kök maaş) artırılması planlanıyor. Bu kök maaş ifadesini kim icat ettiyse sanırım bir ödülü hak ediyor. Emekli maaşlarının artırılmaması için iyi bir ekonomik çözüm bulmuş ancak bu çözüm emeklinin belini iyice bükmüş durumda. 2025 yılı başında en düşük emekli maaşının 15.000 TL'ye ulaşması öngörülüyor. Ancak bu seviyenin bile geçim için yetersiz kaldığı aşikâr. Özellikle temel ihtiyaçlarda yaşanan yüksek oranlı zamlar, maaş artışlarını etkisiz hale getiriyor. Emeklinin bir yük olarak görülmemesi ve emeklilerin de en az asgari ücret seviyesinde maaş alması gerekmektedir. Sosyal devlet anlayışı bunu gerektirmektedir. Memurlarda ise iş tamamen yetkili sendikanın imzaladığı toplu sözleşme tutarları geçerli. Bu ise işi daha sıkıntılı bir duruma getiriyor. 2025 yılı için imzalanan zam oranı Ocak dönemi için yüzde 6, Temmuz dönemi için ise yüzde 5. Verilecek bu zam oranlarının bu şartlarda maaşlarının tamamen erimesi anlamına gelmesi demek. İki yılda bir imzalanan toplu sözleşme ile bizim gibi ekonomisi kırılgan ülkelerde memur kesimine zam oranı belirlemek tamamen tutarsızlıktır. Öngörülere dayalı olarak iki yıl sonrasını tahmin etmenin sonucu budur. Şu an yürürlükte olan Toplu Sözleşme Yasası sıkıntılı bir yasa. Çünkü yasa aslında memurun özlük hakkını korumak için çıkarılmış olsa bile hâlihazırda memur lehine olacak kararları bile zorlaştırmaktadır. Bu konu uzmanlık istediği için detaylara girmeyeceğim. Toplu sözleşme masası ise yasaya göre belirleniyor. Yasa gereği çoğunluk hükümet tarafından atanan üst düzey bürokratlardan oluşuyor. Bu nedenle süreci takip edenlerin bildiği gibi memurların lehine bir sonuç masadan çıkmıyor. Yetkili sendika ve diğer sendikalar ise ciddi bir eylem yapmıyorlar ya da yapamıyorlar. Bu durumda ayrıca sorgulanması gereken bir gerçek. Sonuçta olan memura oluyor. Toplu sözleşme sisteminin tamamen değişmesi şarttır. Bu şekilde geline nokta memur tamamen kaybeden kesim olmuştur. Ülkemizde enflasyonun yüksek seviyelerde kalıcı hale gelmesi, gelir artışlarını adeta "cepte delik" bir hale sokuyor. Ekonomi uzmanları, enflasyonla mücadelede daha sıkı maliye ve para politikalarına ihtiyaç olduğunu vurguluyor. Bana göre ise en başta da kamu kurumlarının tasarruf yapması gerekiyor. Çünkü ülkemizde ciddi bir savurganlık var. Bu önlenirse çok şeyin düzeleceği görülecektir. Ayrıca Ocak ayı itibarıyla yapılacak bu maaş zamları öncesi tüm ürünlere

önceden zam geleceği hepimizce malum. Ne yazık ki Müslüman bir ülkede yaşasak ta Müslüman ticari ahlakını edinemedik. Özellikle pandemi sonrası oluşan fahiş fiyatlarda sadece ürünlerin stok sorunu yoktu. İnsanların ahlak sorunu vardı. Bu durum göz önüne alındığında çalışan kesim için aslında alınacak zammın hiçbir kıymeti kalmayacak.Sonuç olarak; bu tablo, ülkemizde sabit gelirli vatandaşlar için zorlu bir mücadele anlamına geliyor. Çalışan ve emekli kesimin, gelirlerini artırmanın yanı sıra, enflasyonun düşürülmesine yönelik kalıcı çözümler üretilmesi gerekiyor. Çünkü geçim sıkıntısı, yalnızca ekonomik bir sorun değil; toplumsal barış ve huzur açısından da kritik bir mesele.Mevcut şartlarda, maaş artışlarının enflasyonla baş edebilmesi için refah payı düzenlemeleri yapılması şart olmuştur.

Ücretli Çalışanlar ve Enflasyon - Oktay GÜVENER